

Klimatkommunernas minikonferens om Lokala fördelar av minskade klimatutsläpp 12 juni 2020

Jennifer Carlestam, masterstudent i tillämpad klimatstrategi, presenterar sig och berättar om sitt examensarbete som hon gjort på uppdrag av Klimatkommunerna.

Hon har tittat på vilka positiva effekter som lokala klimatåtgärder kan ge på andra områden och hur kommuner har uppmärksammat detta. Ett exempel är förbättrad luftkvalitet fås av minskad förbränning av fossila bränslen. Bra för både hälsa och miljö.

Vad kalla? Co-benefits, sidonyttor, sidoeffekter. Kan kvantifiera genom att visa på vilka kostnadsbesparingar åtgärderna kan leda till. Forskning visar att sidonyttor sällan nämns vid klimatåtgärder.

Uppsatsens syfte var att titta på hur kommuner uppmärksammar sidonyttor och hur de beskrivs/kommuniceras.

Slumpade fram 13 av Klimatkommunernas medlemskommuner. Först innehållsanalys av styrdokument. Intervjuförfrågningar till de 13, varav 8 intervjuades.

Resultat: delat upp sidonyttorna: ekonomiska, sociala, miljömässiga.

Kan vara minskade kostnader genom tex energieffektivisering. Stärkt attraktionskraft, dvs bra marknadsföring.

Sociala: bättre folkhälsa genom förbättrad luftkvalitet, minskat buller, bättre folkhälsa genom minskad köttkonsumtion.

Miljömässiga: förbättrad luftkvalitet, förbättrad jordkvalitet genom biokol. Samhällsplanering som gynnar hållbara transporter frigör ytor till annat.

Beskrivs ofta kvalitativt.

Kommunikation:

- Hur sidonyttorna kommuniceras beror på målgrupp och situation.
- Vid konsekvensbedömningar i beslutsunderlag kommer i vissa fall sidonyttor fram.

Begreppsförvirring: klimatet kan vara en sidonytta. Ofta flera olika syften med åtgärder.

Barriärer:

- Resurskrävande
- Komplex att kvantifiera
- Bristande kunskap
- Målkonflikter finns och behöver hanteras.

Klimatåtgärden kan få större genomslagskraft

Slutsatser:

- Kommuner uppmärksammar flera olika typer av sidonyttor
- Skulle vara fördelaktigt att kvantifiera
- Målgruppen avgör
- Begreppsförvirring
- Vikten av att se helheten
- Kan ge klimatarbetet större genomslagskraft

Skillnader större/mindre kommuner: i större kommuner togs flera sidonyttor upp i dokumenten. Men svårt att se trender i svaren.

Finns det beräkningar på kostnadsnyttor av förbättrad hälsa? Inte som använts vad Jennifer sett.

Borde finnas enklare vägledningar – finns forskning som borde göras om till vägledningar. Klimatkommunerna kanske ska efterlysa vägledning?

På vilket sätt avgör målgruppen av vad som kommuniceras: för att få med sig individer behöver kommunikationen anpassas.

Panelsamtal.

Filippa presenterar panelen:

- Hanna Klingborg, kommunalråd, Södertälje kommun
- Eva Bergh, klimat- och miljösamordnare, Upplands Väsby kommun
- Lisa Gunnefur, folkhälsostateg, Lunds kommun

Hanna Klingborg: kommunalråd i Södertälje, ordförande i kommunens hållbarhetsutskott. Klimatarbetet kan hjälpa till att lösa många andra utmaningar, därför viktigt att beakta sidonyttor.

Eva Bergh: klimat- & miljösamordnare på Upplands Väsby kommun. Kommunen är miljöcertifierad vilket har gett ett mer samlat och enhetligt arbete. Viktigt att hitta drivkrafter för klimatomställningen.

Lisa Gunnefur, samhällsstrateg med inriktning för folkhälsa och social hållbarhet. Positivt att folkhälsoarbetet/sociala hållbarhetsarbetet och klimat- miljöarbetet organiseras i kommunen så att det går lätt att samarbeta. I Lund finns båda perspektiven på samma enhet.

Fråga till Lisa: är det tydligt vad som är en folkhälsoåtgärd och vad som är en klimatåtgärd? Lund har en lång erfarenhet av att jobba med ekologisk hållbarhet. Utgått från det. Nu finns ett program för social hållbarhet. Positivt att kunna lägga på ytterligare en aspekt.

Fråga: finns det någon sidonytta som smäller högst när man pratar med partier som inte prioriterar klimat högst? Ja ekonomi. Även koppling till nationella nivå. Solceller tex – finns incitament.

Återvinna fler material. Livsmedel: bönder som vill ställa om till ekologiskt behöver se att det finns en lönsamhet tex.

Lokala perspektivet vad gäller näringsliv – finns det sätt att underlätta för lokal företag att vara med i upphandlingar. Södertälje har länge jobbat med hållbara måltider. Diet for a green planet. Säsong, svinn, eko, nära. Livsmedelsnod. Även gett ett nära samarbete med små och medelstora företag inom livsmedelssektorn så att de kan stärka sin konkurrenskraft. Kan använda offentliga måltider som testbädd. Livsmedel sidonyttor: god, hälsosam, klimatsmart. Maten kan uppfylla allt. Ger många fördelar. Biologisk mångfald, minskade transporter. Håller nu på att ta fram livsmedelsförsörjningsstrategi. Klimatet är en självklar och viktig del. Infört steg för steg vilket har underlättat implementering. Inte utropat köttfri dag tex utan succesivt arbetat in förändringar. Viktigt med kunskap i köken.

Lisa i Lund: tobaksfrågan är en traditionell folkhälsofråga. Sommarpraktikanter förra sommaren hade som uppdrag att lära sig mer och andra ungdomar om tobak. Därför hamnade fokus mkt på skövling av skogar, nedskräpning, dvs miljö och klimat. Fick därmed ungdomarnas intresse. Går att nå fler om man väljer fler perspektiv.

Eva i Upplands Väsby: miljöcertifieringen gav digital kompetens. Mobilitetsfrågan är ett viktigt område att hitta synergier om. Bilpool började utifrån flera olika syften. Gav också effekter på flera områden. Nu går vidare med cykelpool och arbete med bostadsbolag.

Arbetsmarknadsåtgärder: återbruk och cirkulär ekonomi. Tälje återvinning, återvinningsbolag, återbruksbutik. Tydliga synergier. Men krävs ökad professionalisering.

Karlstad håller på med beslutsunderlag för alternativt sätt att behandla tjänsteresor. Inte ha bilpool utan upphandla tjänsten. Även få in de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Plastanvändning är också ett brett område. Nedskräpning engagerar alla. Plast i haven kopplat till klimatfrågan påverkar människor förståelse.